

לבובו

שלומית ליוור | עירית בראל בסן | שרית אכטנברג | אירית אברמוביץ | עדי ט. הופמן | יונתן לוי | תמר שפר |
דורון פישביין | ענבל כהן חמו | אפרת בואנה | מיכל בלייר

אוצר: ד"ר אלעד ירון

בתקופה רוויית המלחמה, העולם שסביבנו הפך למרחב שבו דמיון וחרדה נשזרו זה בזו, ללא גבול ברור ביניהם. המציאות החיצונית חלחלה אל כל פן בחיינו הפנימיים. בתוך המרחב הזה הופיעה בובת הלבובו – חמודה ועזת צבעים, אך זעופה ובעלת שיניים חדות. תחילה, העיסוק בבובה צבעונית נראה כסתירה צורמת מהחווייה היומיומית של איום ואלימות, דבר קליל שאינו מתאים לצו השעה.

הלבובו משווק כבובת ילדים, באותה מידה שהוא מהווה פריט אספנות למבוגרים. הוא מדגיש את המקום הקמאי בדימוינו. הוא מותאם לכל גיל, ופונה לצורך לגונן, אך גם לצורך להיות מוגנים על ידי חפצים דוממים. זהו בדיוק אותו החלל בו מציאות ודמיון שזורים יחדיו – החלל בו במהלך שנות המלחמה משחקי הילדים התמלאו חטופים כחלק מן הנרטיב, ממ"דים נבנו מקוביות משחק ומאבקים בין דמויות שיחזרו פחדים ממשיים. לא פחות מכך בעולם המבוגרים, חיי הפנאי התמלאו סימנים מודחקים לטראומה.

עם הזמן התבררה הסתירה בין תכונותיו של הלבובו כמפתח להבנה עמוקה יותר של המציאות. החיבור בין חמידות לאימה, שבולט כל כך בלבובו, מהדהד באופן ישיר את ההתנגשות שבה כולנו חיים: ניסיון ליצור אזור בטוח בעולם שמתעקש לאיים. הצעצוע, במקום לעמוד כניגוד למלחמה או לקשיי החיים, נעשה עדות לאופן שבו דמיון ואלימות מתקיימים יחד באותו מרחב. כך הלבובו אינו רק אופנה חולפת, אלא כלי לשיקוף דור שגדל בתוך מציאות בלתי־נסבלת – ומעבד אותה דרך דימוי שמכיל בזמנית מתיקות, אכזריות, ופירוק מתמיד של הגבול שביניהם. בתערוכה זו, מגיבים חברי גלריה בנימין, כל אחד בדרכו, לבובה ולמציאות.

שלומית ליוור בחרה לצייר את החיה שבתוכה ולהחצין אגרסיביות וכעס. פעולה זו, מעידה האמנית, לוותה במאמץ בלתי מבוטל ובהבנה שיש ללמוד לבטא כעס. **עירית בראל בסן** חיברה בין תבליט ישן שהיה לה בסטודיו, של ראשי מגבים, לתבליט חדש של דמות הלבובו. המפגש בין המרכיבים השונים יצר הכלאה וכליאה:

הבובה נראית כמנסה לברוח מהמגבים, אך בה בעת, המרכיבים מתלכדים לגוף אחד. **שרית אכטנברג** ציירה דמויות המגיחות מתוך חושך עמוק: קרניים, פנים מטושטשים וגוף מחבק, צלליות רכות אך אפלות. היצירה נולדה מתוך עולם בו המשחקים התמימים של חדרי הילדים נטענים מחדש באימה, ובו הדמיון עצמו אינו מפלט אלא זירה נוספת של עיבוד ופירוק. בטרפטיך מונומנטלי חיברה **אירית אברמוביץ** בין הדימוי הסוריאליסטי של רנה מגריט בו גברים בחליפות צונחים מן השמים, שאותם החליפה בבובות הלבובו, לבין נוף הריסות שמזכיר את פגעי המלחמה. באמצעות ההרחקה, אנו מתמודדים עם התחושה שהמציאות עצמה הפכה סוריאליסטית. בדומה לכך, **עדי ט. הופמן** ציירה יצירת "ואניטאס" – סוגת ציור הולנדי ופלמי בת המאה ה-16 המציינת את הרגע החולף – אך במקום דימוי הגולגולת המקובל מיקמה בציור את ראש הבובה. ייצוג זה, של עולם בו נוכחות הגוף מוחלפת במופע של בובה מלאכותית, נותן פרשנות עכשווית לסוגה האמנותית ששמה את המוות האנושי במרכז. ביצירת הוידאו של **יונתן לוי** האמן מצולם מטפס במעלה מדרגות לולייניות ומגיע למפגש לא-צפוי עם דמות שנוצרה משאריות של תעלות מיזוג. במהלך המפגש המטריד, החומר התעשייתי מקבל נוכחות כמעט חיה, שמחזירה אליו מבט. **תמר שפר** יצרה מבט מתעתע, ספק מסויט, כאשר חבילת ניילון עטופה נדמית כשד הצץ מתוך שידת מגירות. היא מציעה מבט קליל על הקיום הבו זמני של המפלצתי והמטריד המהול במתקתק ובפתייני. **דורון פישביין** יצר עבודת וידאו ובה צעירה בעלת "היפר-חיוך" מציגה דבר-מה שאינו נראה בפריים. כך הופכת הפרזנטורית עצמה לנושא נטול מושא, והדגש העיקרי נשאר על החברה הצרכנית עצמה ועל האופן שבו היא מסתירה רגשות מורכבים באמצעות דימויים עקרים. **ענבל כהן חמו** מציגה סדרת בובות שמשווקות למסיבות גילוי מין העובר, אותן יצקה בקוביות שרף אפוקסי, שביחד יוצרות קוביה גדולה של תינוקות מרחפים. בעבודה נוספת מציגה האמנית בובת תינוק שמוצבת כביכול בתנוחה המוגנת ביותר, אך נוכחותה יוצרת תחושה אל-ביתית, ואולי אף דימוי של מוות. **אפרת בואנה** מציגה ציור של זוג בתוך אמבטיה, משחק בברוויז גומי, כשמסביבם עולם מתפרק. ביצירה זו האמנית מבקשת להעניק מקום לפחד, לא כחולשה אלא כהכרה בלגיטימיות של הרגש האנושי שנדחק הצידה. לבסוף, **מיכל בלייר** מציגה סדרה של בובות "כלבי דאשבורד" שעטפה ברשת שנועדה לשמור על בקבוקי זכוכית, וציפתה בענפים חרוכים ואובייקטים שאספה ביערות בהם נפלו טילים. האמנית מצביעה על האבסורדיות של הקיום, שבו מרחב הטיול התמים בטבע חרב והפך לאדמת טרשים, בעוד ההתגוננות האנושית התרחשה הרחק ממנו, במקלטים סגורים.